

Azərbaycan Respublikasının
Mediyanın İnkişafı Agentliyi

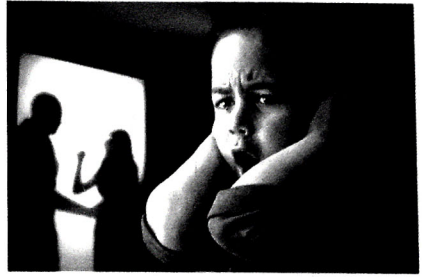
Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Məişət zorakılığı təəssüf ki, təkcə söyülmə, döyülmə, işgəncələrlə məhdudlaşmış, ən ağır forma - qatllarla də sonuclandır. Son günlərdə ard-arda bir neçə cinayət hadisəsi baş verib. 3 halda hədəf konkret olaraq qadınlardır. Gəncə, Şəmkir və Şabranda zorakılıq nəticəsində bir qadın dünyasını dəyişib, ikisi isə xəstəxanaya yerləşdirilib. Şəmkir rayonunda 1985-ci il təvəllüdü Qasımova Səma Vilayət qızı odlu silahdan atəş açılması nəticəsində xəsarət alıb.

Hadisə ilə bağlı Şəmkir rayon Prokurorluğunun məlumatında bildirilib ki, rayonun Yeni Həyat kənd sakini, 1959-cu il təvəllüdü Sahib Həsənov yaşadığı evdə şəxsi münasibətlər zəminində oğlunun arvadı - gəlını Səma Qasımova və uşağı ilə iki dəfə atəş açmaqla onu qəsdən öldürməyə cəhd edib. Faktla bağlı Şəmkir rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 29, 120.1-ci (qəsdən adam öldürməyə cəhd) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. İkinci hadisə də dəhşətli. Gəncə şəhəri, Məhsəti qəsəbə sakini, 1980-ci il təvəllüdü Rəmin Rüstəmov anası, 1957-ci il təvəllüdü Svetlana Rüstəmovaya ağır xəsarətlər yetirib. Nəticədə qadın yaşadığı evdə vəfat edib. Faktla bağlı Gəncə şəhər prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 126.3-cü (qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma ehtiyatsızlıqdan zərər çəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. Üçüncü hadisə isə ağılları çəşdirəndi. Şəbran rayonunda qadın əri tərəfindən zorakılığa məruz qalıb. Hadisə rayonun Məliklər kəndi ərazisində qeydə alınıb. Kənd sakini, 1984-cü il təvəllüdü Natavan Xəlidi qızı Sarxanova xəsarətlərlə Şəbran rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib. Ona hər iki yuxarı və aşağı ot-ralların, qarının sıyrılmış yaraları və göz ətrafının hematomasi

diagnozu qoyulub. Qadın xəstəxanada bildirib ki, yaranan mübahisə zəminində həyat yoldaşı tərəfindən hərəkətə olan avtomobildən yola atılıb. Faktla bağlı hazırda araşdırma aparılır. Nə qədər "Qadın cinayətlərinə son!" deyilsə də, sonun sonu görünür. Elə anlaşılmasın ki, yalnız qadınların

Daxili İşlər Nazirliyinin nəzarətinə götürülür. DİN-in mətbuat xidmətinin şöbə rəisi, polis mayor Elşad Hacıyev mətbuatın sorğusunu cavablandırarkən bunları deyib: "Ağır hadisədir, faciədir, bu hal baş verməməli idi. Qarşısının alınması üçün qatle yetirilən qadının "ailəmdən ayrılı bilmərəm, övladlarımdan ayrı yaşaya bilmərəm", kimi ısrarlı istəkləri, ona təklif olunan sığınacaqdan imtinası ilə bağlı daha təsirli tədbirlər görüldü. Ehtiraf edək ki, onu xilas et-

Məişət zorakılıqlarının bütün detalları araşdırılmalıdır

Cərimələr deyil, daha çox azadlıqdan məhrum etmə cəzalarına üstünlük verilməlidir

müdafiəsindən söhbət gedir. Qərribə burasıdır ki, "Təmiz Dünya" İctimai Birliyinin sədri Məhriban Zeynalova mediaya açıqlamalarının birində "kişilər də zorakılığa məruz qalır", ifadəsinə işlətmisdi. Və Ailə, Qadın, Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin hesabatında da zorakılığa məruz qalan qadınlarla yanaşı, kişilərin də statistikası verilir. Kişilərdə, burada həqiqət axtarmaq üçün çırağa, filana ehtiyac da yoxdur. Evdə zorakılıq varsa, hər iki tərəf - qadın da, kişi də bundan əziyyət çəkəcək. Lakin qadınlar zərif cinsə mənsub olduqlarından onlar müdafiəsi üzərində daha çox dayanırlar. Məsələn, bir neçə gün əvvəl paytaxtın Xəzər rayonunda Sevinc Məhərrəmovanın həyat yoldaşı tərəfindən qatle yetirilməsi hadisəsi sosial şəbəkələrdə xeyli müzakirə edildi. Bir neçə qadın bu faktı əsas tutaraq Xəzər Rayon Polis İdarəsinin əlundə etiraz aksiyası keçirdilər, idarə binasının giriş qapısına qırmızı boya atdılar. Hadisə ilə bağlı DİN-in də açıqlaması oldu. Açıqlamada qeyd edilirdi ki, ailə-məişət zəminində daxil olan bütün müraciətlər

"Ancaq qadınların problemini dinləmək məsələyə birtərəfli baxışdır, heç nəyə nail ola bilməyəcəyik"

mək üçün bütün imkanlar tam səfərbər edilmədi, daha çox ailənin, qadının, onun yaxınlarının istəkləri nəzərə alınmaqla tədbirlər hüquq çərçivəsində həyata keçirilib". E.Hacıyev bildirib ki, cari ilin mart ayında zorakılığa məruz qalan qadının şikayəti əsasında başlayan cinayət işi üzrə zəruri olan bütün tədbirlər qanunvericiliyə uyğun olaraq görülüb. Buna baxmayaraq, məhkəmə baxışı zamanı tərəflərin bərhəmiş nəzərə alınması: "İkigünlər ailədəxili münasibətlərin normallaşması müşahidə edilirdi. Təəssüf ki, sonradan baş verən - tərəflərin bərhəmiş, valideynlərin bir-birinə güzaştisiz münasibəti ağır nəticələrə yol açdı. Bu o həqiqətin göstəricisidir ki, bu bərhəmiş həmişə xoşbəxtliklə nəticələnir". "Hadisənin təfərrüatları tərəflərdən ətraflı təhlil olunaraq, ailə-məişət zəminində daxil olan bütün müraciətlərə daha diqqətli, daha məsuliyyətlə yanaşılması

üçün tərəflərin razılığı, yaxud bərhəmiş olsa belə həmişə şəxslər profilaktik qeydiyyata alınmaqla, nəzarət-profilaktik işin effektiv təşkili və gücləndirilməsi üçün tədbirlər görülür", - E.Hacıyev əlavə edib.

"Təmiz Dünya" İctimai Birliyinin sədri Məhriban Zeynalova isə hesab edir ki, sosial şəbəkələrdə "günahkar" axtarış qəsdən, əməli təkliflərə çıxmaq məişət zorakılığına qarşı mübarizədə daha effektiv olar:

- Ailələrlə iş aparılmalıdır. Hər iki tərəflə - həm qadın, həm də kişi. Ancaq qadınlarla iş aparmaq, ancaq qadınların problemini dinləmək məsələyə birtərəfli baxışdır və bu şəkildə biz problemi heç vaxt həll edə bilməyəcəyik. Ailədə gərginlik varsa, çətinliyi yaradan səbəb ilk növbədə müəyyənləşməlidir. Cinayətə meyillik dərcəsi bilinməlidir. Ailə başçılarının, həmçinin digər ailə üzvlərinin, o cümlədən uşaqların varsa, uşaqların

rin da psixoloji durumu öyrənilməlidir. Bunlar öyrənilmədən, mövcud durum analiz edilmədən hökm vermək, tədbir görmək lazım olan nəticəyə gətirib çıxarmayacaq. Bu işlə təkcə icra hakimiyyətləri məşğul olmamalıdır. Bəlkə də icra hakimiyyətləri ümumiyyətlə, bu işdən azad edilməlidir. Xüsusi mərkəzlər fəaliyyət göstərməli, sosioloq, psixoloq, hakimlər, ailə mütəxəssisləri mərkəzlərə cəlb olunmalı, problemlə ailələrlə iş aparılmalıdır. "Məişət zorakılığı haqqında" qanun da artıq köhnəlib. Qanunun təkmilləşdirilməsinə ehtiyac var. Qanunvericilik də sərtləndirilməlidir. Cərimələr deyil, daha çox azadlıqdan məhrum etmə cəzalarına üstünlük verilməlidir. Son zamanlar törədilmiş cinayətlərin xarakteri araşdırılmalıdır. Bilinməlidir ki, hansı xarakterli cinayətlər artır. Qanunvericilik də sərtləndirilməlidir. Cərimələr deyil, daha çox azadlıqdan məhrum etmə cəzalarına üstünlük verilməlidir. Son zamanlar törədilmiş cinayətlərin xarakteri araşdırılmalıdır. Bilinməlidir ki, hansı xarakterli cinayətlər artır. Qanunvericilik də sərtləndirilməlidir. Cərimələr deyil, daha çox azadlıqdan məhrum etmə cəzalarına üstünlük verilməlidir. Biz görürük ki, mühafizə ordarı çox zaman effektiv deyil. Deməli, elektron qoşaqlara üstünlük verilməlidir ki, hər hansı təhlükə olduqda, cinayətin qarşısı zamanında alınсын. Məişət zorakılıqlarının, ailə zəminində törədilən cinayətlərin qarşısının alınması istifadə edilə bilər. Resurslar idən-ile genişlənilir. Bunlardan maksimum faydalanmaq lazımdır.

Mələhat Rzaeyeva